

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai

2017-08-25 Nr. 1.9-S1265

rastine@regula.lt

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Informuojame, kad Lietuvos auditorių rūmų (toliau – LAR) audito komitetas, atsižvelgdamas į Jūsų 2017 m. liepos 27 d. raštą Nr. R2-(EA)-2108 ir 2017 m. liepos 28 d. raštus Nr. R2-(E)-2199, Nr. R2-(D)-2122, Nr. R2-(EA)-2130, peržiūrėjo pridėtų teisės aktų projektus:

- Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas;
- Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas;
- Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas;
- Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas.

LAR audito komitetas atkreipia dėmesį į šiuos dalykus:

- bendrieji pastebėjimai dėl visų teisės aktų projektų:
 - reikšmingumo kriterijus siūlytina apibrėžti kiekybiškai, pavyzdžiui, juos pateikiant kaip procentinį dydį, nes taip galima būtų užkirsti kelią galimiems ginčams ir neteisingam šio termino aiškinimui;
 - audito tikslais visuose teisės aktų projektuose vartojamus terminus „nebūtinos sąnaudos“ ir „būtinos sąnaudos“ siūlytina tiksliau apibrėžti (tą turėtų padaryti Komisija arba įmonės savo apskaitos politikoje), nes auditorius nėra techninis specialistas, kuris galėtų įvertinti, ar, pavyzdžiui, remontas buvo būtinas;
 - nuostatą „<...> ilgalaikį turtą, kuris nesukuria papildomos ekonominės naudos, lyginant su pigesnėmis alternatyvomis (pavyzdžiui prabangūs automobiliai) <...>“ siūlytina tikslinti nustatant konkrečią ribą, kurią viršijus laikoma, kad turtas nėra laikomas pigesne alternatyva;

- nuoroda į verslo apskaitos standartus (VAS uri būti kartu pateikiama su nuoroda į tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), kadangi kai kurios įmonės privalo (arba gali) apskaitą tvarkyti ne pagal VAS, bet pagal TFAS;
- pastebėjimai dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projekto:

- kai kuriuose straipsniuose numatytas pakankamai subjektyvus kriterijų nustatymo būdas arba nustatyti subjektyvūs ir nepakankamai konkretūs kriterijai (pvz. 25.2, 25.4.13, 31, 32.2, 34, 36). Šią problemą galima būtų išspręsti įmonėms nusistatant konkrečius kriterijus jų apskaitos sistemos aprašuose ir juos suderinant su Komisija, kaip numatyta 47 straipsnyje;
- vertinant 19 str. pateiktą nuostatą „Reguliuojančioji institucija gali priimti motyvuotą sprendimą dėl neprivalomo sąnaudų paskirstymo sistemose <...>“ suprantama, kad Reguliuojančioji institucija gali priimti sprendimą dėl privalomo sąnaudų paskirstymo. Jeigu taip nėra, siūlytina tikslinti šią formuluotę;
- 24 str. pateikiama nuostata, kad ne mažiau kaip 50 proc. nuomos pajamų Ūkio subjektas „<...> turi priskirti Ūkio subjekto teikiamoms reguliuojamoms paslaugoms <...>“. Tuo tarpu vertinant sakinį „Likusi nuomos pajamų dalis priskiriama nereguliuojamos veiklos verslo vienetui“ yra neaišku, ar ūkio subjektas gali ar turi priskirti likusią sumą nereguliuojamos veiklos verslo vienetui;
- atkreipiamas dėmesys, kad 25.4.8 p. nuostata dėl draudimo išnuomoto turto vertę priskirti reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms prieštarauja 24 str., kuriame nurodoma, kad <...> ne mažiau kaip 50 proc. nuomos pajamų, kurias gauna dėl išnuomoto ar panaudos teisėmis perduoto turto, turi priskirti Ūkio subjekto teikiamoms reguliuojamoms paslaugoms <...>;
- atkreipiamas dėmesys, kad 25.4.6 p. greičiausiai yra praleista dalis informacijos „<...> ilgalaikio turto, sukurto įvykdžius investicinius **projektus, ar jo dalies teisės aktų nustatyta tvarka** <...>“;
- vertinant 25.4.11 p. nuostatą, kad šilumos generavimo šaltinių vertė gali būti priskirta reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms, „<...> kai rezervinės galios ribojimas neužtikrintų būtinųjų sąnaudų saugiam ir patikimam šilumos tiekimui <...>“ atkreiptinas dėmesys, kad auditorius negali to nustatyti ir Komisija turėtų patvirtinti, kurioms konkrečiai įmonėms rezervinės galios ribojimas netaikomas;
- atkreipiamas dėmesys, kad 27 p. nėra nurodytos darbo užmokesčio sąnaudos, apie kurias buvo diskutuota susitikimuose su LAR audito komitetu;
- atkreipiamas dėmesys, kad praktikoje reguliuojamą veiklą vykdančios įmonės didžiojoje knygoje neskirsto sąnaudų į kintamas ir pastovias;
- 30.1 p. siūloma papildyti taip:
30.1. skaičiuodamas ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, Ūkio subjektas privalo taikyti Komisijos nustatytą ilgalaikio turto nusidėvėjimo

(amortizacijos) skaičiavimo laikotarpį (Aprašo 5 priedas) ir tiesiogiai proporcingą nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metoda, išskyrus 30.2 papunktyje nurodytą atvejį;

- 30.4 p. antrą dalį siūlytina koreguoti nurodant, kad „<...> Ūkio subjektas turi pasirinkti ir taikyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpį pagal VAS / TFAS“, kadangi „ekonomiškai pagrįstas“ įvertinimas nėra pastovus;
- įgyvendinat 41.13 p. nuostatą dėl didesnių išmokų darbuotojams nei numatyta LR darbo kodekse, tikėtina gali kilti problemų dėl to, kad pagal LR darbo kodeksą tam tikrais atvejais darbdavys turi susitarti su darbuotoju dėl didesnių išmokų;
- siūlytina patikslinti 41.17 p. nurodant, už kurį laikotarpį ir koku šaltiniu remiantis turi būti skaičiuojamas vidurkis;
- siūlytina patikslinti 41.20 p. pateikiant sąnaudų, patirtų dėl darbdavio kaltės, pavyzdžius;
- kyla rizika, kad 41.21 p. gali būti pritaikytas įvairiems atvejams, pvz., teigiant, kad remontas neprivalomas pagal teisės aktus. Be to, siūlytina patikslinti sąvoką „papildomas draudimas“, kadangi neaišku, koks draudimas laikomas pagrindiniu, o koks – papildomu;
- siūlytina patikslinti arba panaikinti 41.26 p., kadangi nusidėvėjimas negali būti skaičiuojamas, jei turtas nepradėtas eksploatuoti;
- siūlytina pateikti 50.1 p. minimo termino „reikšmingi skirtumai“ apibrėžtį, rekomenduotina – naudojant kiekybinius rodiklius;
- siūlytina patikslinti 55 p. nurodytą terminą – 10 darbo ar kalendorinių dienų;
- siūlytina patikslinti 58 p. nurodant, kad neigiama auditoriaus išvada (atsisakymas pareikšti išvadą) buvo pareikšta dėl aplinkybių, kurios yra Ūkio subjekto vadovybės įtakoje / valioje;

- pastebėjimai dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projekto:

- siūlytina patikslinti, kad priskirtina 15.4.7 p. nurodyta data – 2001 m. gruodžio 31 d.;
- siūlytina nedrausti, kad 32.11 p. nurodyti atostogų kaupiniai būtų priskiriami reguliuojamų kainų paslaugoms (produktams) ir atitinkamiems verslo vienetams, nes pagal mokesčius reglamentuojančius įstatymus tai yra leidžiami atskaitymai, todėl tai gali apsunkinti įmonių apskaitą;

- pastebėjimai dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projekto:

- siūlytina aiškiai apibrėžti 6.19 p. vartojamą naują sąvoką „būtiną sąnaudą“, pavyzdžiui, nurodant, ar reguliuojamą veiklą vykdančios įmonės turi aprašyti, kokios sąnaudos jų veikloje laikomos būtinosiomis;

- siekiant išvengti klaidingo ir nevienodo aiškinimo, 6.25 p. vartojamą terminą „vienareikšmiškai“ siūlytina keisti aiškesniu (pavyzdžiui, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos rekomenduojamu terminu – tiksliai);
- atkreipiamas dėmesys, kad 17.4.8 p. ir 28.9 nuostatos dėl išnuomoto ar panaudos teisėmis perduoto turto vertės prieštarauja 15 p. nuostatai;
- kyla neaiškumų dėl nuostatos dėl ilgalaikio turto perkainojimo (21.5 p.) taikymo retrospektyviai ar perspektyviai, be to, nėra nuorodos (kaip kitose tvarkose), pagal kokius standartus perkainojimas turi būti atliekamas;
- 38 p. nurodoma, kad audito objektas yra metinės Reguluojamos veiklos ataskaitos, tačiau neaišku, kokios konkrečios ataskaitos sudaro šį rinkinį. Siūlytina pateikti aiškia nuorodą, kur tokios ataskaitos išvardytos, arba šiame punkte išvardyti, kurios ataskaitos laikomos reguliuojamos veiklos audito objektu.

Iškilus klausimams, prašome kreiptis el. paštu aurelija.lauruseviciute@lar.lt. Dėkojame už Jūsų bendradarbiavimą.

Direktorė

Aurelija Lauruševičiūtė